

NAMAS ir AŠ

ĮSPŪDINGIAUSI INTERJERAI

atspindžiai

Laiptai
interjero
puošmena

Parduotuvė,
virtusi namais

Dizaino
pionieriai

Loftas
be sienų

2015 kovas / 150/
Kaina 2,88 € / 9,95 Lt

Kaimo parduotuvė, virtusi namais

Parengė > Marita Vänskä
Nuotraukos > Eija Irene Hiltunen

Moderniosios architektūros pavyzdys – XX a. 4-ojo dešimtmečio pabaigoje statyta parduotuvė Ilomantsio miestelyje, Šiaurės Karelijoje (Suomija), kūrybingų šeiminkų pastangomis virto jaukais namais ir patogiu architektų biuru.

600 m²

Bendrasis kambarys su Yrjö Kukkapuro kėdėmis „417“, naujai aptrauktomis natūralia oda (kainavo po 700 EUR kiekvienai kėdei). Vieną dieną Arto sulaukė skambučio. Skambino vyriškis: tvarkydamas stačiatikių bažnyčios sandėlį, ten jis pastebėjo šias „bjaurias“ kėdes. Vyras pasiūlė ateiti pasižiūrėti. Nenaudojamos sandėlyje kėdės išgulėjo 20 metų, jų dirbtinė oda sutrūnijo, tačiau plastikas, laimel, išliko nepažeistas. Už kėdes architektas atsidėjo dviem buteliais bažnytinio vyno. Virš stalo - Yki Nummi šviestuvas „Outokompu“. Biblioteką nuo svetainės skiria stiklo pertvara. Mediniai pertvaros rėmai pagaminti iš atlikusio parketo fabriko žaliavos.

Autentiškas serviravimo vežimėlis „Merivaara“ su vintažiniais suomiško stiklo gaminiais. „Merivaara“ gamykla įkurta prieš 110 metų dviejų savininkų, šiuo metu ji specializuojasi gaminti ligoninių įrangą.

Kėdės ir stalas iš funkcionalios „Merivaara“ gamyklos baldų serijos. Nina ir Arto juos pirkė interneto aukcione. Ankstesni šeimininkai – jūrininkas su žmona šiuos baldus išgijo XX a. 5-ajame dešimtmetyje. To paties laikotarpio knygų lentyna „Lundia“ – taip pat suomių klasika, gaminama iki šiol.

1969 m. Kaijos Aarikkos suprojektuota plastikinė popstiliaus girlianda erdvėms atskirti.

Nina šeimininkauja virtuvėje, kurios kėdės „Polaris“ 1969 m. sukurtos žymaus suomių dizainerio Eero Aarni. Į namus jos atkeliavo iš šalia esančios nebeveikiančios gamyklos. Stalo kojos pagamintos iš vietinio juodojo akmens, kuris yra populiarus kuriant vidaus interjerą. Medinė stalo dalis pagaminta iš plienmedžio ir parketo gamyklos atliekų. Arto šypsodamasis pasakoja, kad šios gamyklos darbuotojai puikuojaši prabangiais garažais, kurie išmušti plienmedžio atliekomis. Virš virtuvės stalo – šviestuvai „Taifun“, 1969 m. sukurti Yrjö Harsios.

Arto pastangos pasipriešinti tendencijai slėpti šviesos šaltinius. Yki Nummi 1960 m. sukurtų šviestuvų „Seagull“, kurie dažnai vadinami tiesiog UFO, gamyba šiuo metu vėl atnaujinta. Name yra keliasdešimt šio dizainerio sukurtų šviestuvų.

Funkcionalioji moderniosios architektūros kryptis Suomijoje ėmė populiarėti dar 3-iojo dešimtmečio pabaigoje. Prie to daug prisidėjo jauni architektai, vėliau tapę žymiais šio stiliaus pradininkais, tarp jų buvo ir garsusis Alvaras Aalto.

Tapo bjauriuoju ančiuku

Tuo metu pažangios suomių kompanijos SOK kooperatinės parduotuvės plito ne vien didžiuosiuose šalies miestuose. Taigi prieš pat Žiemos karą ir rajono centre Ilomantsio miestelyje išdygo viena tokių parduotuvių. Prekybos pastatai buvo vis labiau

populiarėjančio funkcionalizmo stiliaus. Tame pačiame pastate buvo įkurdinta ir nedidelė kavinė, svečių namai. Kiek vėliau SOK kompanija miestelyje pastatė modernesnį prekybos centrą, todėl ilgainiui senasis „kooperatyvas“ nugrimzdo užmarštin. „Šį pastatą pastebėjome, kai kitoje gatvės pusėje išsinuomojome būstą, – pasakoja architektai. – Parduotuvė tuo metu jau buvo gana stipriai aptriušusi ir apleista. Ji nieko nebedomino. Iš pradžių, apžiūrėję pastatą, vieningai nutarėme, kad ir mums jis netinka. Vis dėlto dar keletą kartų jame apsilankėme, mūsų galvose ėmė sukilti idėjos, kaip pritaikyti statinį savo poreikiams. Pažvelgėme į jį kaip profesionalai, juk tai – vienas pirmųjų funkcionaliosios architektūros pavyzdžių.

Pastato savininkai – architektė, Karelijos taikomųjų mokslų universiteto Interjero dizaino katedros lektorė **Nina Kosola** ir jos vyras architektas bei grafikos dizaineris **Arto Liiimatta**, vyno ir viskio gamybos įmonės savininkas.

Prie minkštojo poilsio kampo – suomių dizainerio Ilmari Tapiovaaros 1953 m. sukurtas stalielis „Tale“, kuris gaminamas iki šiol. Grindys šiame kambaryje pagamintos iš pakuotei skirtos faneros.

Miegamajame lovą atstoja japoniškas dygsniuotas čiužinys su žymiaisiais „Marimekko“ audiniais. Staliukas čia tapo taburetės „Pirkka“, I. Tapiovaaros sukurtos 1955 metais. („Pirkka“ baldai – vieni populiariausių Suomijoje.) Grindys – originalios pušies lentos, sienos aptaisytos faneros lakštais.

Vaizdas į virtuvę ir koridorių. Lubos pagamintos iš parketo gamyklos medienos atliekų. Tokios lubos sukuria gerą akustiką ir yra lengvai prižiūrimos – po kelerių metų nešvarumus nuo jų galima susiurbti dulkių siurbliu.

Renovacija... grįžtant į praeitį

Senoji parduotuvė rekonstruota per daug nenukrypstant nuo jos pirminės išvaizdos. Nina ir Arto ne tik vadovavo rekonstrukcijai, jie patys atliko ir daugelį darbų. Statybininkams užbaigus inžinerinę bei statybinę dalis, name pusantų metų darbavosi du vietos meistrai, nes pastatas iki tol buvo keletą kartų renovuotas ir sugadintas vadinamojo euroremonto. „Norėjome sugrąžinti pirminį vaizdą ir senąją jo dvasią“, – pasakojo Nina ir Arto.

Todėl buvo pašalinti mechaninio vėdinimo vamzdiniai ir vėl prisiminta anksčiau čia naudota natūrali ventilacija. Architektai išsaugojo pirminį planavimą, senąsias duris, laiptus, radiatorius ir net grindlentes. Renovuojant naudotos natūralios ir ekologiškos medžiagos. Name lengva ir gera kvėpuoti. Lubos ir integruoti baldai (sieninės spintos ir pan.) pagaminti iš vietos parketo gamyklos žaliavų, nebenaudojamų medžiagų, dalis grindų padaryta iš fanerinės pakuotės dėžių ir padengta alyva. Didžiausias iššūkis buvo apšiltinti pastatą taip, kad jis nenustotų „kvėpavęs“.

Po rekonstrukcijos namo pirmame aukšte įkurtas architektų biuras, o antrame – gyvenamosios patalpos. Viduje dominuoja šiltos spalvos, natūralios medžiagos ir originalūs interjero elementai. Šiame name galima pamatyti daiktų iš perdirbtų medžiagų, klasikinio suomių dizaino baldų, netrūksta ir inovatyvių sprendimų. Pavyzdžiui, Arto, protestuodamas prieš polinkį slėpti šviesos šaltinius, užsibrėžė pakabinti 20 dizainerio Yki Nummi kabamųjų šviestuvų. Architektų studijos pasitarimų kambaryje galima pamatyti

moderniosios suomių klasikos originalų. Štai dizainerio Yrjö Kukkapuro kėdės atsidūrė čia, kai vienas Arto pažįstamas, švarindamas pagalbines patalpas, susiruošė išmesti „negražias“ plastiko kėdes su dirbtinės odos sėdimąja dalimi. Šios kėdės nesunkiai virto puikiais natūralia oda aptrauktais originalais, kainuojančiais po 700 eurų.

Sauna su japonišku prieskoniu

Ninai ir Arto nesvetima japonų estetika, kurios atgarsių galima aptikti visame jų name.

Kuriant namų SPA su sauna, buvo pasitelkti tiek suomiški, tiek japoniški pirties elementai. O japonų sode takai grįsti akmenukais, kurie verčia sulėtinti žingsnį ir grožėtis aplinka. Ir pirtyje po apatiniu suolu sukloti balti akmenukai, imituojančys upelio vagą. Juodos medinės pirties sienų lentos tokią spalvą įgavo po specialaus terminio apdoravimo – deginant jų paviršius tarsi dūminėje pirtyje, vėliau jos impregnuotos specialiu parafino aliejumi.

Visos panaudotos medžiagos, kaip ir kitose namo dalyse, yra iš perdirbtų ir ekologiškų medžiagų. Medinės grindų grotelės duše, suoliukai ir lubos pagamintos iš parketo gamyklos atliekų. Tarkim, pintą krepšį primenančios lubos yra ne tik gana estetiškos, bet pasižymi ir puikiomis akustinėmis savybėmis, prireikus jas galima nesunkiai išmontuoti. Svarbiausia pirties ir priešpirties zonos dalis yra suolai, ant kurių galima patogiai prigulti ir atsipalaiduoti. Šalia įprasto dušo yra ir šaltasis, padedantis akimirksniu atsigausti.

Viena svarbiausių pastato dalių – SPA zona, kuri yra pavyzdys, kaip galima antrą kartą panaudoti medžiagas. Apskritai Nina ir Arto namai pateikia nemažai tokių idėjų. Kad ir lubos iš medienos atliekų, kurios jau irpatentuotos.

Dušinę nuo persirengimo kambario skiria stiklo blokelių siena.

Svajonė išsipildė!

„Čia, Šiaurės Karelijoje, galima nesunkiai įgyvendinti svajonę turėti erdvius namus ir biurą. Ilmantsyje mes galėjome įsigyti 600 kv. metrų, o Helsinkyje už tokią kainą būtume įpirkę kokius 3–4 kv. metrus“, – šypsosi architektai. Kai namo rekonstrukcija buvo baigta, viename iš suomių statybos tematikos žurnalų organizuojamų konkursų projektas buvo nominuotas Metų namo kategorijoje. 2008 metais jis įvertintas kaip geriausias Šiaurės Karelijoje rekonstruotas pastatas, o vėliau – individualių namų konkurse. Dabar pagal Ninos ir Arto projektus rekonstruotų pastatų galima pamatyti ir kitose Suomijos vietose. Vis dėlto kaskart, kai atvyksti į jų namus, gali pastebėti, kad pora ką nors vis tebetvarko: „Mes vis dar svajojame. Norėtume rekonstruoti kieme esančią sauną. Galbūt vieną dieną čia atidarysime nedidelę kavinę, o gal atgaivinsime ir svečių namų idėją.“ ■

Juodos pirties sienos buvo specialiai apdorojamos termiškai: degintos, plaunamos sniegu ir impregnuotos parafino aliejumi. Būnant pirtyje jaučiamas malonus dūmo kvapas

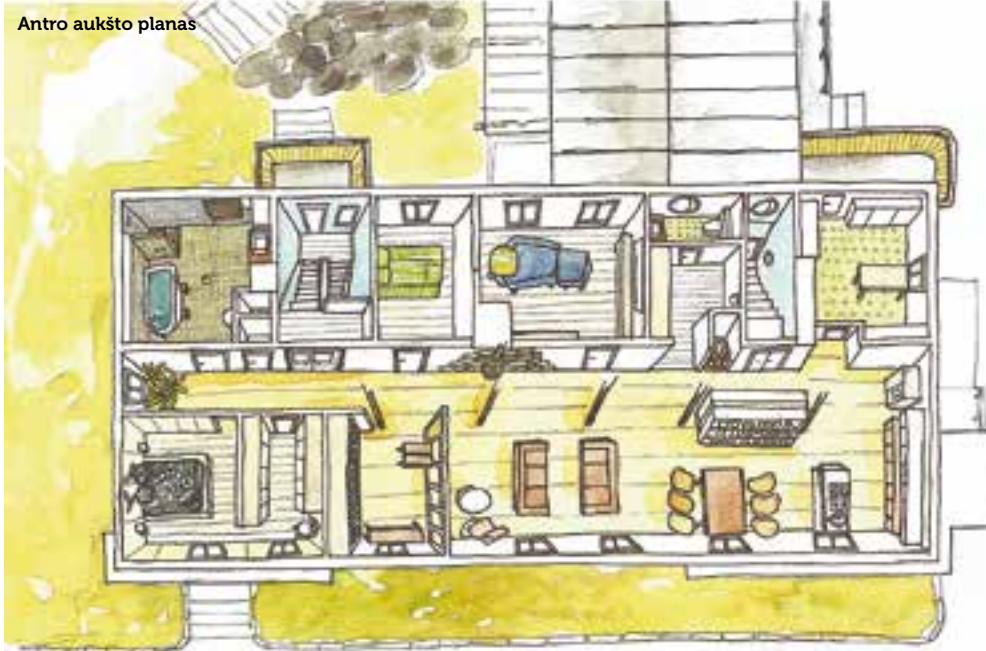
Iš atliekų pagamintos sieninės spintos durys prieškambaryje ir skiriamosios žaliosios citrinų spalvos plastiko girliandos koridoriaus erdvei suteikia gaivaus šviežumo.

Pirmo aukšto planas

Antro aukšto planas

Namo planai, Ninos lieti akvarele.

Iš kaimyno gauta sena vonia restauruojama įgijo plienmedžio kojas.